

Slutevaluering af frikommuneforsøget

04 Informeret samtykke til sundhedsplejerskens sundhedssamtaler og undersøgelser på skoler.

Forsøget er udført af: Familie- & Børnesundhed, Sundhedsplejen,
v/ ledende sygeplejerske Else Marie Rask Larsen, else.larsen@fredericia.dk, 7210 7470, 4075 9057.

Forfatter: Else Marie Rask Larsen.

3. april 2016

Sag 16/981

Indhold

1. Forord

2. Sammenfatning

3. Beskrivelse af forsøget

- 3.1. Baggrunden
- 3.2. Formål og forventede resultater
- 3.3. Målgruppen
- 3.4. Projektets aktiviteter
- 3.5. Forsøgets forløb

4. Evalueringsmetode

5. Forsøgets resultater

- 5.1. Effekter for målgruppen
- 5.2. Økonomiske effekter
- 5.3. Øvrige positive eller negative virkninger
- 5.4. Afsluttende bemærkninger

1. Forord

Sundhedsplejersken skal til alle kontakter med skolebørn skaffe samtykke fra forældrene, jf. kapitel 5 i sundhedsloven. Hvis forældrene ikke har fået givet barnet samtykke med i skole, bliver de ofte forbavsede over kravene og giver udtryk for at de kan opleve det som bureaukratisk og forstyrrende, hvis de kontaktes flere gange for at opnå samtykke. Børnene bliver kede af ikke at kunne blive undersøgt samme dag som deres kammerater, når der mangler samtykke fra forældrene.

Med en forenkling, vil forældrene kunne give ét samtykke for de år barnet går i skole, når det drejer sig om den generelle service. Vi er opmærksomme på at inddrage forældrene så snart, det gælder ekstra ydelser eller indsatser til et barn.

2. Sammenfatning

Sundhedsplejen i Fredericia Kommune ønskede at fravige reglerne om informeret samtykke til den generelle service, der tilbydes alle børn og unge på byens skoler, såvel kommunale som private.

Med frikommuneforsøget ønskede vi at effektivisere arbejdsgange og give større tilfredshed både blandt forældre, elever og sundhedsplejersker.

Meget få forældre fravælger sundhedspleje til deres barn. Dette gælder også skolebørn, men enkelte børn har ikke fået samtykke til denne kontakt, hvilket betyder, at de ikke kan undersøges samme dag som deres kammerater. Efter sundhedsloven skal sundhedsplejersken indhente samtykke til kontakt med deres barn, hver gang barnet skal til syns-, høretestes, måles, vejes eller tale om trivsel.

Forældre kan ofte være forbavsede over disse procedurer, og børnene bliver kede af ikke at kunne blive undersøgt samme dag, som deres kammerater, fordi samtykket ikke er i orden.

Vi er opmærksomme på at inddrage forældrene så snart, det gælder særlige fund, ekstra undersøgelser eller indsatser til et barn.

Informeret samtykke med underskrift ved indskolingsundersøgelsen eller ved tilflytning fra anden kommune blev afprøvet fra januar 2014 til 31. december 2015 og gav tilfredse familier, elever og sundhedsplejersker. Det gav en ressourcebesparelse og smidig arbejdstilrettelæggelse, da vi kunne undersøge alle børn i klassen uden at skulle indhente fornyet samtykke. Endvidere undgår vi at skulle ulejlige familier ved at rykke for glemte samtykkeunderskrifter. Det var en ressourcebesparelse for sundhedsplejen at kunne undlade telefonopringninger, brevskrivelser mv. for at sikre forældrenes samtykke.

En anden effekt var, at det gav os mulighed for at tilse alle børn i en klasse, så de børn, der tidligere ikke havde underskrift med fra forældrene, nu ikke behøvede at føle sig anderledes, fordi de blev undersøgt samme dag som deres kammerater. Det har samtidig været tidsbesparende for sundhedsplejerskerne, fordi forældrene ofte kunne være svære at få kontakt med for at indhente samtykke.

Forsøget er næsten udelukkende oplevet positivt af alle aktører, forældre, elever, og sundhedsplejersker.

Sundhedsplejerskerne kunne ønske, at der var en digital løsning for at give dette samtykke til vor elektroniske journal. I forsøget har forældrene modtaget en papirudgave af samtykkeerklæringen, og efterfølgende har den skullet scannes ind i journalen. Det har været en tidkrævende proces, da det har skullet gøres centralt, så alle erklæringer skulle samles og tages med fra skolen til det centrale kontor. Det er en procedure vi ønsker at kunne løse, men har endnu ikke svaret.

3. Beskrivelse af forsøget

Sundhedsplejen i Fredericia indhenter ét informeret samtykke i barnets skoleforløb, der betyder at barnet må deltage i sundhedsplejens generelle service på den pågældende skole, såsom sundhedssamtaler, pædagogiske aktiviteter og screeningsundersøgelser (højde, vægt, syns- og høreprøve, sundhedsprofiler o.a.). Forældre får information via forældreintra eller via et brev om tidspunkt for det planlagte generelle tilbud. Sundhedsplejens generelle tilbud kan findes på Sundhedsplejens hjemmeside og på skolernes hjemmeside via et link.

Forældrene vil altid blive inddraget og informeret, hvis sundhedsplejersken finder forhold ved barnet som kræver ekstra ydelser udover servicetilbud såsom sundhedssamtaler og ekstra screeningsundersøgelser, men dette vil ikke fordre et fornyet samtykke.

3.1. Baggrunden

Baggrunden for ansøgning til informeret samtykke vedr. sundhedssamtaler på skoler i Fredericia kommune har været at meget få forældre fravælger sundhedspleje til deres barn. Dette gælder også skolebørn, men enkelte forældre glemmer at give samtykke til denne kontakt.

Baggrunden for at ansøge forældrene om samtykke én gang i hele barnets skoleforløb har været at smidiggøre arbejdsgange for sundhedsplejerskerne og undgå unødige kontakter til familierne.

Tidligere skulle sundhedsplejersken skaffe samtykke fra forældrene før kontakt til et barn på en skole ved alle kontakter jf. kapitel 5 i sundhedsloven.

Hvis forældrene havde glemt, at give samtykke, skulle sundhedsplejersken tage kontakt til dem, og her gav flere udtryk for irritation og undren over denne procedure, hvis de skulle kontaktes flere gange for at opnå samtykke.

Med denne forenkling, vil forældrene kunne give ét samtykke for alle de år barnet går i skole, når det drejer sig om den generelle service. Vi er opmærksomme på at inddrage forældrene så snart, det gælder ekstra ydelser eller indsatser til et barn.

Der skal ikke indhentes samtykke til akut behandling, fordi der vil blive taget kontakt til forældrene i disse tilfælde.

3.2. Formål og forventede resultater

Formål

- Formålet med forsøget er at smidiggøre arbejdsgangen i forbindelse med sundhedsplejens kerneopgave.

Mål

- At opnå en bedre brugeroplevelse service, da alle børn i en klasse får sundhedssamtaler og undersøgelser udført i en sammenhængende periode (ingen børn bliver valgt fra, fordi forældre har glemt at give besked om samtykke).
- At forældre kun skal bruge tid til at give samtykke én gang pr. skole pr. barn.
- At dokumentere via journalføring, at de ændrede regler for indhentning af informeret samtykke overholdes.

Sundhedsplejen forventer ingen økonomisk gevinst ved at ændre proceduren for indhentning af informeret samtykke, men der forventes en effektivisering af arbejdsgangene.

Forventede resultater

Det forventes, at arbejdsgangen smidiggøres i sundhedsplejens skolearbejde. For at kunne håndtere loven smidigt og effektivt i praksis foreslår Sundhedsplejen i Fredericia Kommune følgende fremgangsmåde:

- Der skal indhentes ét informeret samtykke om, at barnet må deltage i sundhedsplejens generelle service på den pågældende skole til sundhedssamtaler, pædagogiske aktiviteter og screeningsundersøgelser (højde, vægt, syns- og høreprøve, sundhedsprofiler o.a.). Forældre får information via forældreintra eller via et brev om tidspunkt for den planlagte generelle service. Sundhedsplejens generelle service kan altid findes på Sundhedsplejens hjemmeside og på skolernes hjemmeside via et link.
Forældrene vil altid blive inddraget og informeret, hvis sundhedsplejersken finder forhold ved barnet som kræver ekstra ydelser udover servicetilbud, såsom sundhedssamtaler og ekstra screeningsundersøgelser, men dette vil ikke fordre et fornyet samtykke.
- At opnå en bedre brugeroplevelse service, da alle børn i en klasse får sundhedssamtaler og undersøgelser udført i en sammenhængende periode (ingen børn bliver valgt fra, fordi forældre har glemt at give besked om samtykke).
- At forældre kun skal bruge tid til at give samtykke én gang pr. skole pr. barn.
- At dokumentere via journalføring, at de ændrede regler for indhentning af informeret samtykke overholdes.

Sundhedsplejen forventer ingen økonomisk gevinst ved at ændre proceduren for indhentning af informeret samtykke, men en effektivisering af arbejdsgangene.

3.3. Målgruppen

Alle børn og unge på byens skoler, såvel kommunale som private.

3.4. Projektets aktiviteter

Sundhedsplejen har ved indkaldelse til indskolingsundersøgelse udleveret samtykkeerklæringsskemaet til forældrene til underskrift. Tilsvarende er det sket til børn, der er tilflyttere fra anden kommune.

3.5. Forsøgets forløb

Fredericia Kommunes sundhedspleje anmodede den 7. januar 2014 Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse om godkendelse af frikommuneforsøg vedrørende fravigelse af kravet om informeret samtykke til almene screeningsundersøgelser (højde, vægt, syns- og høreprøve) og sundhedssamtaler.

Ministeriet for sundhed og forebyggelse godkendte frikommuneforsøget.

Med denne godkendelse kunne Fredericia kommunes sundhedspleje indtil den 31. december 2015 således indhente samtykke ved første kontakt med familien, typisk ved indskolingsundersøgelsen, eller ved tilflytning fra anden kommune.

4. Evalueringsmetode

Evalueringen er foretaget ved opsamling af informationer fra forældreudsagn og de berørte sundhedsplejersker. Informationerne vedrører såvel personalets egne erfaringer fra forsøget som forældres udsagn.

5. Forsøgets resultater

5.1. Effekter for målgruppen

Resultaterne har været positive fra begge de to dele forsøget: At undgå at skulle rykke for samtykke hos forældrene og at kunne nøjes med én underskrift fra forældrene i hele barnets skolegang.

Det er vort indtryk, at det er en fordel for forældrene kun at skulle underskrive samtykkeerklæringen én gang ved indskolingsundersøgelsen. Dermed undgik de senere at blive forstyrret senere med anmodning om samtykke, hvilket de fleste forældre udtrykte undren over, når det tidligere skete.

Forsøget er også en fordel for børnene, at de alle kan komme ind til sundhedsplejersken. Derved undgås, at børn uden forældrenes samtykkeerklæring oplever forskelsbehandling.

Samtidig er det en bedre udnyttelse af sundhedsplejens ressourcer, at vi kun skal indhente samtykke til almene undersøgelser og samtaler.

5.2. Økonomiske effekter

Det er svært at opgøre reelle økonomiske gevinster ved forsøget, men det er uden tvivl ressourcebesparende for alle implicerede.

5.3. Øvrige positive eller negative virkninger

Familierne får samtykkeerklæringen i papirudgave. Den underskrevne erklæring bliver efterfølgende indscannet i den elektroniske journal. Denne procedure har været tidkrævende og udfordrende, og er endnu ikke løst, da der åbenbart endnu ikke er udviklet en digital signatur til denne procedure. Vi arbejder på at finde en løsning inden næste skoleår.

5.4. Afsluttende bemærkninger

Hvis de digitale udfordringer med en elektronisk underskrift fra forældrene kunne løses, ville det være ønskeligt at fortsætte. Sundhedsplejen har elektroniske journaler og kommunikerer med forældre, elever og lærere via forældreintra. Forældrene er tilgængelige for sundhedsplejerskerne via de elektroniske medier. Det ville være ønskeligt, at disse systemer også kunne smidiggøres.